

Siatica oziminová

Siaticu oziminovú (*Agrotis segetum*) zaraďujeme do triedy hmyz, radu motýle a čeľade *Noctuidae*. Rozšírená je v rámci celého územia Európy, kde je pokladaná za hospodársky významný druh škodcu/motýľa so širokým spektrom hostiteľov – teda **polyfága**. V čeľadiach *Brassicaceae* (kapustovité) a *Cucurbitaceae* (tekvicovité) nájdeme väčšinu významných hostiteľských rastlín. Ale aj kukurica, repa obyčajná, zemiak, rajčiak, lucerna, slnečnica a pór sú ďalšími hostiteľskými rastlinami, ktoré môže napadnúť. Základné znaky dospelého motýľa – dĺžka okolo 20 cm, rozpätie krídel 3,5 - 4,5 cm, predné krídla sú žltohnedé alebo sivasté až čierne, zadné krídla sú belavé až sivobiele so žltohnedou farbou.

Siatica oziminová uprednostňuje **teplé a suché podmienky** na svoj rozvoj, preto vlhké počasie počas roka nie je až tak vyhovujúce. Najväčšie poškodenie spôsobuje **štúdium húsenice**, ktoré sa vyvíja cez 5 instarov – vývojových štádií. Húsenice majú dĺžku 5 cm, pomerne hrubé a valcovité telo, tmavo zeleno olivové, odspodu sú jasné s tmavou čiarou na chrbte. Charakteristickým pokročilým príznakom, ktorý býva neskoršie spozorovaný, je **skeletovanie listov**. Skoršie štádiá húseníc prvotne vytvárajú typické malé okrúhle okienka na listoch, pričom neskoršie už žerú po okrajoch. Na stonke tiež vidieť malé otvory. Poškodzujú vrchnú epidermu a zelené pletivo, pričom ponechávajú spodnú epidermu neporušenú. Vyvinuté húsenice žerú väčšinou v noci. Ak sa objaví silnejšie napadnutie, tak listy sú celé zničené a stonky odrezané. Na hľúzach (zemiaky), bulvách (repa), všeobecne koreňoch vytvárajú otvory alebo nepravidelné jamky s priemerom až 30 mm. Na druhej strane samotné poškodenie podzemných hľúz (u zemiakov) môže byť pred zberom ťažké rozpoznať. Škodca má za rok 2 generácie a prezimovať dokáže v štádiu dospelých húseníc v pôdnom prostredí. Následne pomerne skoro na jar zas obnovia živný žer. Motýle sa liahnu v máji a **lietať môžu až do konca septembra**. Dospelé samičky kladú vajíčka v skupinkách po 3-40 kusoch na hostiteľské rastliny alebo na povrch pôdy. Zaujímavým faktom je, že už za pomerne krátku dobu (10 dní) sa liahnu prvé húsenice, ktoré škodia od mája do júla.

Húsenice siatice najprv obžierajú nadzemné časti hostiteľských rastlín a po zalezení do pôdy aj korene. Po treťom zvliekaní, kedy sa stávajú svetloplaché (zaliezajú do hornej vrstvy pôdy alebo sa skrývajú na miestach chránených pred svetlom). Veľká časť húseníc sa už v júli zakukľuje a okolo augusta sa liahne druhá generácia motýľov. Tieto kladú vajíčka, z ktorých druhá generácia húseníc škodí na ozimných plodinách (napr. lucerna). Prezimujú v pôde najčastejšie v hĺbke okolo 15 - 25 cm. Neskôr v jeseni môžu zaliezať hlbšie až do hĺbky 50 cm.

V rámci ochranných opatní odporúčame zachovať priestorovú izoláciu porastov hostiteľských rastlín, ktoré sú pestované v jarnom a v jesennom období.

Na **chemickú ochranu** sú povolené nasledujúce prípravky na ochranu rastlín. Vo veľkospotrebitel'skom balení, vhodné pre profesionálneho používateľa sú dostupné prípravky - A-cypermetraN-II, Ciperkill Max, Cyperkill Max, Cythrin Max, Sherpa 100 EW, Rafan Max, RWA Protector Max, Supersect Max, Sweep, Cyperfor 100 EW (účinná látka cypermethrin); Decis Forte, Delta Expert, Dinastia Expert, Dinastia Forte, Scatto, Depict (účinná látka deltamethrin); Gunner, Beetlon, Lambada (účinná látka lambda-cyhalothrin); Affirm (účinná látka emamectin); Mimic (účinná látka tebufenozide); Neemazal_T_S (účinná látka azadirachtin); Cosayr (účinná látka chlorantraniliprole). Ďalšou možnosťou je selektívny insekticídny prípravok Agree WG (účinná zložka *Bacillus thuringiensis* ssp. *aizawai* kmeň GC-91) alebo biologické insekticídne prípravky Dipel DF a Lepido (oba účinná zložka *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* kmeň ABTS-351).

V malospotrebitel'skom balení (MB) čiže vhodné na použitie pre záhradkárov sú povolené - Benevia aj v MB (účinná látka cyantraniliprole); Prípravok na ochranu stromov v kelímku a Vermifix oba iba v MB (účinná látka polyolefíny); Sanium Ultra a Sanium Ultra AL oba iba v MB (účinná látka deltamethrin). Ďalšou možnosťou je aj pomocný prípravok so funkciou bioagens Nemastar aj v MB (účinná zložka živé makroorganizmami *Steinernema carpocapsae*).

A áno ! Pre správne použitie všetkých spomenutých prípravkov uvedených vyššie sa treba riadiť pokynmi, ktoré sú uvedené na etikete každého autorizovaného prípravku na ochranu rastlín!

Obrázok – Príznak poškodenia listu – kruhové okienka (zdroj: CABI)

Obrázok – Húsenica siatice oziminovej (zdroj: CABI)

Obrázok – Dospelý motýľ siatice oziminová (zdroj: CABI)

Ing. Maroš Lučaj
ÚKSÚP - OOR
25.08.2025